

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettón, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:

öt hasáboz petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdeményeknél leengedő törvény. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitlári költségek minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadóirodában. — Az előfizetési s hirdetési pénzek a kiadóirodában, a lap szellemi részében tartozó közlemények a szerkesztőségi irodákban fizetendők. Szabó Lajos ház, 1712. sz. alatt cizemendők.

Előfizetési feltételek:
helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . . . 10 frt.
Félévre . . . 5 frt.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Egy órára . . . 1 frt.
Előfizetheti helyben a kiadóirodában a debreczeni *„Szabó Lajos ház”* alatt, aztán Teleki K. Lajos és ifj. Csathy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

En megjelölő lap ilyen nem
Posta.
Makalend ismét elvan zárva
mcsa szerin Viddinél ha
val, semmi szin alatt sem
sába folyvást tartanak az
et szállitások, még a csu
nak szüntetve. — A
kar tisztei a Balkánba
i munkálatok vezetéséhez
el Ázsiában egy cserkesz
A tripolisi hej táviratlag
gy mennyiségű aranyat és
K. Konstantinápolyba.
királyi palota és a tenger
parcias néptüntetések vol-

E. eredeti táviratai.
ntinápoly, május 30.
entik, hogy a törökök
el bevették. Az oroszok
partvidékéről elvonul-
Aeschgrund környékén
szelűközes történt,
örökökre nevezé voltak
szó: Szabo Antal.

a 8-10 franc. —
kvetlen kereset bizto-
nek, bármely ország-
is, s utbaicizálás vé-
t levelék — melyek
o. é.) mellékelend
m alatt intézendők:
A E. urnak, Rue
G. n. e. (Olasz-
22-254

DEBRECZENI ELLENŐR.
m udvar.)
ben
elt
bevalók,
ükből.
s gyű-
ékukat,
s Anker
ára. —
ellátva,
mint:
s gyer-
rtáleke-
megező
minden
relnek.

a m. kir. lottójáték
mény 100,000., egy
1000. — 20 nyere-
gben egy sors-jegy
ar bükköny, obern-

Tisztelettel
si Végh János.
reményben ayt moz, kerük tehát, hogy a
magbízásoknak mindekip eléget teljesnek azo-
kat mindhárom beklendit savkeskedjenek.
KAUFMANN és SIMON
bank, és váltóüzlet *Hamburgban.*
Vasz és elad mindentelje államkötvényeket,
vasuti reazványokat, költségszolgálatok seb.
C. F. Udelinik irandit szives bizalmukat
medikszoruz, az a jövöben is parkoldni fogunk
megel legednek kördandit. *Fentebb.*

Budapest. május 31.

A csatazaj folyik az al-Dunánál. — oroszok s ennek szövetségeseik. az oláhok, szerbek, szóval a panszláv uralom támogatói. — azok, kik Magyarországot már 1848/9-ben megsemmisíteni akarták, egyesültek most Törökország területére, s egy újabb szláv birodalomnak Erdélytől egész Dalmáciáig az orosz protektorátus alatti megalkotására. Mi pedig, az osztrák monarchia ártatlan szemlélői vagyunk ez eseménynek, midőn szomszédunk házába dobják az égő tüsköt, s nem hogy nem segítünk azt oltani, hanem szabad tért engedünk és utját egyengetjük a gyújtogatóknak. — arra nem is gondolva, hogy csak egy szélfúvás kell, és a tűz a mi házukba is bele kaphat, s akkor már, nemcsak szomszédunknak nem leszünk képesek háza ellátásában segélyre lenni, de saját magunkét sem leszünk képesek megóvni az emésztő lángoktól. —

Az utóbbi időkben, — különösen német lapok irtak oly értelemben, hogy ne kövessünk ábránd politikát, ne rajongjunk a törökökért. — s a sziv ne uralkodjék az ész fölött. E szempontból akarunk néhány igénytelen szót közölkézni; illetve igénytelen szót bocsájtani a nagy közönség elé. —

A mi szerény nézetünk szerint a keleti kérdés, — keleten a szláv hatalom megalakulása, hasonló, de talán még életbevágóbb kérdés mi reánk nézve — mint a törökökre: — mert fontoljuk meg kisé, mi történhetik az oroszok győzelme folytán a törökökkel? Elveszik tőlük a Balkán félszigeti tartományokat Boszniát, Bulgáriát, Hercegovinát stb. A moldva-oláh- és szerb fejedelemség teljesen függetlenné lesz, s alakul — már akár orosz fenhatóság alatt, — akár pedig teljesen szabad déli Szlavia Törökországnak megmarad Konstantinápoly- és ázsiai birtoka, — mert azt már az angol nem fogja engedni, de annyi erővel a török is fog bírni, hogy ezt megvédi. A porta tehát elfogja veszíteni szláv országot, de azért megmarad, — és ki tudja, — ha jól megtanulja — fog-e vele veszíteni — nem e jár úgy, mint Ausztria az Olasz tartományokkal, hogy azok elvesztésén kevés keseregni valója van, legfeljebb azt sajnálhatja, hogy akkor, midőn tevesemény anyagi kárpótlást ígértek érte, önkényt át nem engedte.

De kérdjük most, ha ez mind úgy talál történni, — hogy az oroszok már nem is mint Oroszország, hanem mint a panszláv propaganda feje — mint minden szlávok urai és vezérei a Balkán félszigeten — akár orosz fenhatóság, akár szabadnak keresztelt szláv államokat állítanak fel, még ha feltéve az Osztrák birodalomnak engednek át egy kis Boszniát — mit várhatunk mi? Ugyanazon izgalmas forgómozgásokat — egy-két évtizedig, a mi Törökországot érte, és végre, miután tudjuk, hogy az alvidéki szerbek, horvátok és szlávoniták, legelkeseredettebb s legkérelhetlenebb ellenünk, miután tudjuk — hogy országunkban szétszórva, mennyi szláv elemek léteznek, kik minket az átalok képzelt előjogainkért mind halálosan gyűlölnék, végre, miután tudjuk, hogy a közös hadügy vezér elemei közt az alkotmányos magyar királyi kormány alatt is panszláv érdekekben működnek, ha azok érdekeit az orosz hagyományos politika támogatni fogja, s

A „Debreczeni Ellenőr” tercaja.

Az ifju fejedelem.
Történeti elbeszélés a XVI századból.
Irla:
Dr. Heiszler József.
VII.
A végréshajtás.
(Folytatás.)
Maros-Vásárhely felé magános lovag ügetett. Nagyon hevesen süttöt a nap s midőn a maros-parti erdőszélig ért, nem bírva bígyadságot, leheveredett egy terebélyes tölgyfa árnyékába, s nem sokára elaludt. Almásból azonban fél óra múlva a fejedelem kék drabantjai

mi több, mint valószínű, ép oly ürügy alatt majd bennünket és éppen úgy, mint most Törökországot megtámadni, tőlünk nemcsak elfoglalják majd venni az oláh és szláv területeket, hanem a mi még annál sokkal rosszabb, Magyarországot, sőt lehet, az Osztrák-Magyar birodalom felosztása fog bekövetkezni. —

A Kassandrák szerepe hálátlan; de Kassandrának mégis igaza volt, mondja e század legnagyobb magyarja. 1867-ki levelében, s minthogy a mit mondának, abban semmi lehetetlen nincs, ne vádolja senki azokat, kik a közös külügyi és magyar kormányt arra serkentik, hogy most még nem késő, — még nem állának egyedül gátolja meg a romboló panszláv hódítás végzetes eseményeit.

E sorok írója azolta, miolta a keleti kérdés activ jellegét öltött, minden kérdést háttérbe kíván szorítani, — s azt hangoztatta pár szerény cikkében, hogy a haza ily végzetes perczekben te gyünk félre minden pártérdeket és támogassuk egyesült erővel nemzeti kormányunkat. Ugy látszik, ez eszmegyőzött is, mintha önkénytelenül érezné a haza, hogy mily veszély fenyegeti. E legfontosabb kérdésben, egész közvélemény egygye olvadt, sőt más bár igen fontos kérdések is, a jelen perczben éppen nem feszegetnek, de fájdalom, kormányunknak még mindig nem ösmerjük határozott politikai irányát s fontos kérdésben. Az egész nemzet összes közvéleménye egyhangy nyilvánulása daczára még azt nem tudja, nem fog-e véradója, saját érdekei, legalább saját nyilvánított akaratára ellen felhasználni?

Kormányunk igen tisztelt elnöke, kinek e hazafias indulataiban egy perczig sem kételkedünk, akként nyilatkozott az országgyűlésben, hogy a kormánynak kötelessége, a nemzet pénzét és vérért kimélni — a mi lehet, s azon kormány, mely azt a lehetőség határon belül kieméli, — annál inkább megérdemli, hogy midőn áldozatot követel, — minden irányban meghozassék. Ez igen szép és elfogadható nyilatkozat, de nem figyelembe veendő-e az, ha az egyik küzdő fél már teljesen megbénítottat, elkésztetünk-e, gyengék lehetünk-e minden áldozatainkkal? Törökország magában a negyedszázad óta készülő orosz hatalom által vezetett összes szláv propagandának ellentárlani aligha bír, s ha egyszerű elnyomatik, vagy legalább a Balkán félszigetről kiszorítatik, egyedül maradtunk a küzelemben, s mig egyesült erővel talán győzhetnénk akkor, midőn már a másik küzdő fél ártalmatlanná tétetik, mi velünk is igen könnyen elfognak bánni.

Nem rajongunk mi a háborúért; a háború a legnagyobb szerencsétlenség, sőt azt lehet mondani, az hogy hódító háborút folytatnak, még a legnagyobb szegénye a 19-ik század utolsó negyedének, nekünk beteg állannak, nincs háborúra szükségünk, de ha a háború kikerülhetetlen, addig elegyedjünk a küzelemben, mig a panszláv áramlat másik ellene teljesen le nem veretett. Mert azután félünk tőle: hogy kénytelenek leszünk belekeveredni, de már késő lesz, a hatalom, mely már az egyik felet leverte, könnyen fog elbánni a másikkal. —

Azt, hogy orosz szövetségben menjünk háborúba, mig a közös kül-

ügyminiszter magyar, és mig a magyar kormány elnöke Tiszta Kálmán — lehetetlennek képzeljük, és mi bizunk kormányunkban, hogy az összes nemzet határozott akarata elleni actióban, soha sem fog beleegyezni, de lehet, az az eset, — hogy talán a mi kormányunk akarata ellen is, bizonyos döntő körök belesodorják a magyar-osztrák monarchiát, s akkor gondolja meg a magyar kormány, mily felelősség terhelendi azon nemzet előtt, mely feltétlen bizalmat helyezett benne, mely eme létecének, minden más érdekét alárendelte, mely meghozott eddig minden áldozatot, ha ezen legfontosabb kérdésben, akarata elleni irány követették; tehát éppen azért, mert teljes bizalmunk van kormányunkban, de most tudjuk az ellenáramlat nagyszerűségét, figyelmeztetjük, hogy résen legyen! Caveant consules.

Kühnel Ignác.

Egy prágai level. Prágában az egyes szláv birodalom mellett annyira tüntető szerető városban ismét egy botrányos esemény történt, melynek azonban ezúttal nem fog elmaradni a legkomolyabb következménye sem! Az eset a következő: Dr. Rieger, a cseh országgyűlési és bírodalmi, tanácsi képviselőnek nevében Akszakov Ivánhoz a moszkvai szláv bizottság elnökéhez egy manifestum-fele levelt írt. E levelben a legbotrányosabb módon nyilatkoznak az orosz barátság mellett a képviselő urak. A level diósítói legelsőben is a világtörténelemben eddigleg ugyan csekély szerepet játszott, de most mindenképp cselekedni akaró szláv nemzetiség. Magasztalja aztán a csehekét, kinyilvánítván, hogy e nemzet a szláv érdekek előrére volt, de most hatalmas vezér kell az ügynek, s ilyenek tekintni Oroszországot, mely most éli ifju korát, s mely megkezte a harcot a kereszténységért, a humanitásért, a szláv testvérek felszabadításáért. Minden szláv szíve örül, hogy a czár kibontotta a szlávok zászlaját. — A cseh nép az orosz felegyeknek szerencsét és sikert kíván. Az oroszok dicsősége, a cseh nép dicsősége is, s hogy a szlávokkal együtt nekik is felderíteni a dicsőséget és becsület napja, s a szlávoknak egy új korszaka. E level minden prágai lapban megjelent s az országos törvényesítők azokat mind elkövetkezett, s mindet megsemmisítőnek nyilvánították, s kimondták rá a hütlenséget. A fenytő vizsgálat az igaztók ellen, kik Prágában és a vidéken mint felbérlet egének az oroszok érdekekben agitáltak, megindítottak. Az eljárás tökéletesen helyes, csak hogy a büntöket sütni is kell kiméltlenül, ezt kívánván a monarchia érdeke, mely nem engedi meg, hogy területen muszka bérenczek nyilvánosan hirdessék a bazaarulást!

A román sebesültek részére Erdélyben több komit gyűléssel foglalkozott, azonban ezeknek működése a belügymin. által tiltottat. A rendezet megengedi a magánosoknak hatóssági felügyelet és ellenőrzés mellett emberbarát czeiből bármiféle sebesültek javára is gyűjteni.

A mozgósításra vonatkozólag különféle hírek terjedtek el az utóbbi napokban, erre nézve a legbizalmas forrásból azon felvilágosítás tétetik közé, — hogy a mozgósítás gyors keresztültételére — minden intézkedés megvan ugyan téve, de readelet még nem adott ki, így mindenféle hír alaptalan. Részletes mozgósítás azon esetben fog rögtön bekövetkezni, ha a románok megsértenék határainkat.

A regnikoláris bizottság megkezdte üléseseit. A tagok már kivétel nélkül mind megjelentek Bécsben. — Az első értekezleten Szláv József az elnök azon jelentést tette, hogy Wra grófot a másik bizottság elnökét meglátogatta, s átadta nekia regnikoláris bizottság névsorát, s az alsó és felső ház azon határozatát, mely a bizottság kiküldését elő-

de nem jár hiába. — Mondá daczosan a kevély várnagy.
— Már t. i. Abafáján.
— Vigye el az ördög kegyelmedet, Mózes mester, — hogy minden lébe belcúti az orrát.
— Fiu! azért vagyok bolond.
— Nohát bolondulni is meg kegyelmed végekép.
Jól van, jó, de a bolond gyakran tudja azt is, a mit az olyan kegyelmed-féle bölcs emberek nem tudnak. A jó madár erre repül le. Egy fél óra előnyben van csupán.
— Utánam legények — parancsolá Csukás, és elvágatott.
Csak menj jámbor góbé. Végezz helyettem. Ama két ember hozta el apám halálós ítéletét, s Gyulai Pál már nincs többé, Gálfi uram pedig nem ugyan.
— Boldizsár ugyanis az ítéleteket a bajomi várnagnak adta át, kire az végrehajtás képen bízottat, s Gyulait Abafáján kivégezte, s most

Az ispotályi templomban:
Junius 20. d. e. ispotályi leányiskola, d. u. ispotályi fiú-iskola.
B. A kistemplomban:
Jun. 21. d. e. Széchenyi, d. u. Miklósu. leányisk. " 22. d. e. czeglédu, d. u. kiscsapó. " 23. d. e. nagypterfa, d. u. hatvanu. " 25. d. e. mesteru, d. u. hatv. külv. " 26. d. e. csapó külv, d. u. Annau. " 27. d. e. ároku, d. u. nagycsapó.

C. A nagytemplomban:
Jun. 21. d. e. csapó külvárosi, d. u. ároku. fi-iskola " 22. d. e. hatvan külv, d. u. czeglédu " 23. d. e. foisk. IV. oszt. 1-só, d. u. IV. 2-ik oszt. " 26. d. e. foisk. gyakorló isk., d. u. V-dik oszt. " 27. d. e. foisk. III-ik oszt., d. u. III 2-ik oszt. " 28. d. e. foisk. II-dik oszt., d. u. I-só osztály.
D. A nőnövdele helyiségeiben:
Jun. 28. d. e. a nőnövdele I II, d. u. III IV. oszt. " 29. d. e. a nőnövdele V, d. u. a VI. oszt. " 30. d. e. a VII. VIII. oszt., d. u. rendvívült tant.

A közviszág kezdete d. e. 9. — d. u. 3 1/2 óra.
Ezen vizsgákra a tisztelt szülők s a nevelésügy barátai tisztelettel meghívattak.
Kelt Debreczenben a hely. hitv. egyház-tanács iskolaszékének 1877. évi május hó 30. tartott üléséből.
Nemethi Lajos, iskolaszék elnöke.
Nagy Pál, isk. sz. jegyző.

Napi hírek.

Tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint lapunk junius havi folyamára 1 frtjával

Gálfi kereste fel saját maros-parti erődített lakását.
Itt lakott Gálfi az ifju fejedelem nevelője, s megtudván aulus barátaitól a titkos kibékülést, s annak f-tételeit, várkastélyába temette be magát, a hol még arra is történt intézkedés, hogy szükség esetében a Maros alatti alaguton csendesen átsétálhasson a tulso parti erődökre. Ezen alagut nagyon jó gondolat volt; mert Csukás Péter csakugyan megjelent embereivel a várkapu előtt, s a fejedelem nevében nagyon sürgette a bebocsátást. Ez volt éppen a legnagyobb baj; mert Gálfi uram meg azt parancsolá, hogy csak akkor igazán ne bocsássanak be senkit az ő egyenes engedelme nélkül.
Gálfi tisztas öreg férfiú volt, az ország ügyeiben jártság tanács ur. A fejedelem szeretete őt mint nagybátyától Istvántól melléje rendelt nevelőt, de a tanács ur mélyebben látott, mint a bölcs római senator Seneca, s belátta,

gadta, továbbá azon jegyzőkönyvet, melyben a bizottság többsége a tárgyalásra, és a másik féllel való érintkezésre a 67-ki módus procedi mellett nyilatkozott.

Bövid hírek — Gr. Zichy Ferencz monarchiánk konstantinápolyi nagykövete május 30-án fejezte ki a szultánnak a képviselőház és a kormány köszönetét a corvinakért. A szultán különös kegyelgyel fogadta a nagy követet. — A „Herold” czimű sz. pétervári lap vádolja gr. Zichy a konstantinápolyi nagy követet, hogy magyar politikát üz, s hogy a monarchia belépése határozott dolog. — Mac-Mahon tábornagy clete ellen merénylet intézettek némely lapok hírei szerint; mások pedig alaptalannak mondják ezt. — Leuchtenberg herceg egy orosz törzstiszttel Pétervárról Bécsbe érkezett fontos politikai ügyekben. — A görög új miniszterium megalakult, elnöke Komodoruz. — A spanyol kormány betöltött mindenféle vallásos manifestációt, minthogy a papság egy része a carlista fondorlatok takarójul használta azokat. — Haynald érsek közelebb fogja megülni püspökségének negyedszázad évfordulóját. — Ramon Cabrera a híres carlista vezér meghaladott. Élete vége felé párhívait megütölte, s alphonista lett.

A háború.

Ardalán vissza került a törökök kezébe. A visszafoglalás híre hivatalos megerősítést nyert, így többé nincs okunk kételkedni valószínűségében. Mindenesetre igen nagy előny e nevezetes eredmény, — s Musza pasa fényes tanúbizonyát adta hadvezéri jeles talentumainak. — A mint távirják már orosz területre is behatoltak a törökhadcsapatok. — Az európai csatatéren pedig a közel jövőben lesznek nevezetes ütközetek. — Az orosz felvonulása már befejezve van, s lesújtó tulerővel egy hatalmas rohamot akarnak intézni a török hadsereg ellen. — Az eddigi eredménytelenség már elragadta a hős muszka hadat, — s most mindent meg akar kísérteni hogy fegyvereire a dicsőség fényét rá erőszakolja. — A dunai átkelés e hó 9-én fog megtörténni, miköz a czár is átmegy Bulgáriába. De hát ide még az is szöba jön, hogy valjon fogják-e a törökök könnyviszonnal áttesztelni? Egyéb fontosabb jellegű csatateri tudósításunk nincs eddigéle.

A debreczeni hely. hitv. egyház fi- és leányiskoláinak az 1876-7-ik tanévet be- rekesztő közviszágai a következő rendben tartatnak meg:

A. Az ispotályi templomban:
Junius 20. d. e. ispotályi leányiskola, d. u. ispotályi fiú-iskola.
B. A kistemplomban:
Jun. 21. d. e. Széchenyi, d. u. Miklósu. leányisk. " 22. d. e. czeglédu, d. u. kiscsapó. " 23. d. e. nagypterfa, d. u. hatvanu. " 25. d. e. mesteru, d. u. hatv. külv. " 26. d. e. csapó külv, d. u. Annau. " 27. d. e. ároku, d. u. nagycsapó.

C. A nagytemplomban:
Jun. 21. d. e. csapó külvárosi, d. u. ároku. fi-iskola " 22. d. e. hatvan külv, d. u. czeglédu " 23. d. e. foisk. IV. oszt. 1-só, d. u. IV. 2-ik oszt. " 26. d. e. foisk. gyakorló isk., d. u. V-dik oszt. " 27. d. e. foisk. III-ik oszt., d. u. III 2-ik oszt. " 28. d. e. foisk. II-dik oszt., d. u. I-só osztály.
D. A nőnövdele helyiségeiben:
Jun. 28. d. e. a nőnövdele I II, d. u. III IV. oszt. " 29. d. e. a nőnövdele V, d. u. a VI. oszt. " 30. d. e. a VII. VIII. oszt., d. u. rendvívült tant.

A közviszág kezdete d. e. 9. — d. u. 3 1/2 óra.
Ezen vizsgákra a tisztelt szülők s a nevelésügy barátai tisztelettel meghívattak.
Kelt Debreczenben a hely. hitv. egyház-tanács iskolaszékének 1877. évi május hó 30. tartott üléséből.
Nemethi Lajos, iskolaszék elnöke.
Nagy Pál, isk. sz. jegyző.

Napi hírek.
— Tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint lapunk junius havi folyamára 1 frtjával

hogy az ő Néroja, mire lesz képes egykor. Megbánta ugyan, hogy a fejedelemnek a Bátorhok száműzetését, vagy halálát tanácsolta, de már késő volt. Német politikája megcsalta őt. Eszébe jutott, hogy egy jó órában képes lesz a fejedelem öt rokónakán átadni, s hogy annak oldalánál senkinek sem áll elég biztosan feje nyakán. Így van ez a Nérokáln. Azért temette magát várkastélyába.
Báthory Zsigmondban valóban sok vala Néroból. Megvolt a kitünő képesség mindenre, de a határalan nagyravágás is a legkicsinysebb dolgokban is. Megvolt a mindent felelő kéjvágy, de minden elundoktó vérvágy is. Rohamos természet nem terte a megmondolási fékét. Cselekedett, s azután nézett utána, hogy mit tett, midőn már késő volt.

(Folyt. köv.)

